

Sevalne novice

Številka 37

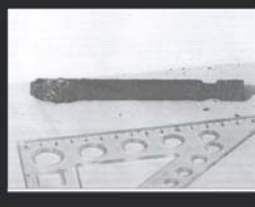
januar 2015

V letu 2014 smo na Upravi RS za jedrsko varnost pripravili plakat "Radioaktivne snovi v odpadnih kovinah", na katerem so zbrane osnovne informacije za vse, ki se ukvarjajo z zbiranjem in predelavo sekundarnih kovinskih surovin (uvozniki, prevozniki, upravljavci odpadov, železarji, ipd.).

Radioaktivne snovi v odpadnih kovinah

Viri sevanja brez ščitenja

Javljalniki požara

Naprave z viri

Zlitina s torijem

Radioaktivne svetilne barve

Radioaktivni strelvod

Osiromašen uran

Na nekaterih napravah je včasih prikazana oznaka za radioaktivnost ali njena izpeljanka.

Fotografije so iz arhiva URSJV, pooblaščenih izvedencev in tujine. Možni so tudi drugačni predmeti.

Republika Slovenija, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje
Uprava RS za jedrsko varnost
Litostrojska cesta 54, 1000 Ljubljana
www.ursjv.gov.si

Kako ukrepati ob povečanem sevanju?

Pokličite
dežurnega URSJV
041 982 713

1. Osamite vozilo ali predmet
2. Označite in zavarujte območje preseganja:
  - doze 0,5 $\mu\text{Sv/h}$ ali
  - 5-kratnika ozadja ali
  - 30 metrov

Da

Sevanje
presega
50% ozadja?

Ne

Zelo verjetno v pošiljki ni radioaktivnih snovi.

Kljub meritvi je v pošiljki lahko skrit vir! Previdnost ni odveč!

Naš osnovni namen je, da preprečimo neželene posledice, če bi se v pošiljki odpadnih kovin znašel vir sevanja. Tako namreč preprečujemo morebitno čezmerno izpostavljenost delavcev in prebivalstva ter veliko premoženjsko škodo, ki bi nastala v primeru, če bi stalili vir sevanja in povzročili kontaminacijo velikih razsežnosti. Papirno kopijo plakata v formatu A3 lahko naročite na URSJV. Plakat je dostopen tudi na [spletni strani URSJV](#). Dovoljujemo tiskanje in priporočamo uporabo.

Radioaktivne snovi v odpadnih kovinah

Informacije za delavce v metalurgiji in zbiranju ter predelavi sekundarnih kovinskih surovin, za večje in manjše zbiralce in vse zainteresirane.

Meritve so nujne

V odpadne kovine pogosto zaidejo viri radioaktivnega sevanja, na primer:

- odvrženi stari viri,
- kosi vojaške opreme,
- stari strelovski,
- odpadki iz medicine, ipd.

Radioaktivno sevanje lahko zelo škodi človeku in okolju, če ni pod nadzorom.

Radioaktivnega sevanja ne čutimo, zato ga moramo meriti.

V Sloveniji velja uredba, ki določa merjenje radioaktivnosti v določenih odpadnih kovinah. Več kot dvajset pooblaščenih izvajalcev meritev zagotavlja meritve pošiljk.

Če najdete vir sevanja, vam bodo pomagali Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost, pooblaščen izvedenec in Agencija za radioaktivne odpadke. Slednja prevzame tovrstne vire v Centralno skladišče radioaktivnih odpadkov v Brinju pri Ljubljani.

Vsi želimo, da čim manj radioaktivnih snovi zaide med odpadne kovine. V Sloveniji želimo visoko raven varstva pred sevanji ljudi in okolja.

Uporaba radioaktivnih snovi

Radioaktivne snovi se v Sloveniji in svetu uporabljajo za najrazličnejše namene: v zdravstvu, industriji, pri raziskavah in izobraževanju ter drugih dejavnostih.

Radioaktivne snovi se običajno nahajajo v kovinskih kapsulah. Te so vstavljene v posebne vsebnike, ki ščitijo pred sevanjem. Sodobni upravni nadzor zagotavlja, da se izvaja sevalna dejavnost in uporaba radioaktivnih snovi na

nadzorovan način: z izdanimi dovoljenji, z vodenjem evidenc in ustreznim inšpekcijskim nadzorom. Ker pa nič na svetu ni idealno, moramo opozoriti na možnost, da pridejo radioaktivne snovi do oseb, ki se tega morebiti niti ne zavedajo.

Tako se lahko med odpadnimi kovinami najdejo radioaktivne snovi, nad katerimi ni bil vzpostavljen upravni nadzor,

kontaminirane polizdelke in materiale s povečano vsebnostjo naravno prisotnih radionuklidov. Najdbe takih virov predstavljajo izziv za industrijo, upravne organe in posameznike.

Le s skupnimi močmi in nenehnimi izboljšavami bomo na minimum zmanjšali možnost, da radioaktivne snovi zaidejo med odpadne kovine!

